

Masterproef Grieks Infobrochure

2019-2020

ALGEMENE INFORMATIE

Voor sommige studenten is de masterscriptie een ongrijpbaar spook, een onoverzichtelijke klus, waartegen ze aankijken met onzekerheid of zelfs (faal-)angst. Jammer, want eigenlijk zou het een van de aangenaamste onderdelen van de opleiding moeten zijn (en voor velen is het dat ook). In deze brochure willen de lesgevers Grieks wat klaarheid scheppen in de duisterheid die de masterscriptie soms omringt. Aan bod komen:

- mogelijke onderwerpen
- de rol van de promotor
- inhoudelijke en vormelijke verwachtingen en criteria bij de beoordeling
- praktische tips
- een overzicht van de mogelijke vakgebieden per lesgever

Een masterscriptie is, zoals het woord het zegt, een scriptie waarmee je bewijst het diploma van Master in de taal- en letterkunde te verdienen. Het is dus een soort examen, een proefschrift, een bewijs dat je het vak van taal- of letterkundige beheerst. Het is géén (doctoraats-)thesis: het hoeft geen vernieuwend exhaustief wetenschappelijk boek te zijn en het is geen bewijs dat je het vak van zelfstandig wetenschapper beheerst.

ONDERWERP

Het is erg belangrijk een onderwerp te kiezen dat je echt interesseert; uiteindelijk ben je er een heel jaar mee bezig. Elk domein dat in de opleiding behandeld wordt, komt in aanmerking voor een verhandeling. Ideaal is dat je zelf een (eventueel vaag) idee hebt over wat je wil doen, maar bij de meeste promotoren kan je ook suggesties krijgen voor concrete onderwerpen. Wacht niet te lang om bij mogelijke promotoren langs te gaan om over je thema te spreken: vage ideeën kunnen door een gesprek concrete gestalte krijgen, of integendeel ondoenbaar blijken. Door bij een lesgever langs te gaan verbind je je overigens tot niets; als je het echt niet weet, kan je bij verschillende mensen je oor te luisteren leggen en nadien de knoop doorhakken.

Vaak begin je met een ruim thema, dat pas in de loop van je lectuur specifieker wordt; slechts bij onderwerpen als "vertaling en commentaar van tekst X" weet je van bij het begin ongeveer waar je zal uitkomen. Vaste regels qua timing zijn er niet te geven, maar het lijkt aanbevolen bij het begin van je masterstudie je (ruim) onderwerp vast te leggen, en tegen begin november ongeveer te weten waarover je zal schrijven.

Met je masterscriptie kun je voortbouwen op de competenties die je verworven hebt tijdens je onderzoekstaak in Bachelor 3. De ervaring die je daar hebt opgedaan in het zoeken en zelfstandig verwerken van secundaire literatuur, in het gebruik van wetenschappelijke naslagwerken en in het schrijven op academisch niveau, zal zeker van pas komen – of je nu verder werkt op het zelfde onderwerp of niet. Voor sommigen kan dat voortbouwen een logische optie zijn, voor anderen is een nieuw onderwerp, een nieuwe promotor of zelfs een nieuwe discipline misschien aangewezen.

De mate van originaliteit van je werk zal o.a. afhangen van de aard en reikwijdte van je onderwerp: wie over Euripides of over de heerserscultus in het hellenisme werkt, zal veel secundaire lectuur (mogen/moeten/kunnen) verwerken en eerder een *status*

quaestionis schrijven; wie de retorische traktaten van Georgios Choroiboskos en Trufoon vergelijkt, zal vooral met de bronnen zelf (mogen/moeten) worstelen en nieuw(er) werk verrichten.

PROMOTOR

De promotor wordt gekozen door de student en zal diens onderzoek begeleiden. Je kan ook meer dan één promotor kiezen, zeker als je twee disciplines of twee talen/literaturen combineert, en natuurlijk kan je om raad gaan bij andere lesgevers dan je promotor.

Voor je iemand als promotor opgeeft, dien je zijn fiat te krijgen: dat impliceert dat je niet alleen een onderwerp afspreekt, maar ook nadien regelmatig contact houdt. Anders vervalt de verantwoordelijkheid van de promotor. Met andere woorden: je promotor is *tijdens het ganse proces* van je onderzoek een aanspreekpunt. Regelmatig communiceren met je promotor is jouw verantwoordelijkheid als student en is essentieel om in een later stadium van je onderzoek niet voor verrassingen komen te staan.

Als promotor kan je ook lesgevers van buiten de opleiding kiezen. De praktijk wijst uit dat hun verwachtingen parallel lopen aan de onze. Hier hebben we het verder over promotoren uit de afdeling Grieks in de vakgroepen taal- & letterkunde. Op de volgende bladzijden vind je, per persoon, een voorstelling van de mogelijke vakgebieden waarin zij onderzoek begeleiden.

VERWACHTINGEN VAN DE MASTERPROEF

In je verhandeling moet je bewijzen dat je een deelaspect van ons vakgebied op een logische, coherente en voor niet-specialisten bevattelijke manier kan behandelen. Dat uit zich o.a. in:

A. HET GEBRUIK VAN BRONNEN

Gezien de immense productie van boeken en artikels over de oudheid, is het voor de meeste onderwerpen al lang niet meer mogelijk de secundaire literatuur volledig door te nemen, en dat wordt dus ook niet verwacht. Bibliografische exhaustiviteit is dus niet na te streven, wel een representatieve selectie die tenminste de standaardwerken omvat, in samenspraak met je promotor (hoewel die niet op elk terrein zomaar thuis is). Het spreekt voor zich dat je de relevante planken in de seminariebibliotheken tenminste een keer langsgaat.

Studenten vragen soms hoe lang de literatuurlijst moet zijn. Daarvoor zijn geen regels; redelijkheid is hier de richtlijn. Belangrijker dan de omvang van de bibliografie is de verwerking ervan: je moet demonstreren dat je de gelezen werken begrijpt, de essentie ervan helder kan weergeven, ze kan inpassen in je eigen betoog, en er kritisch tegenover staat.

Wanneer je bronnen citeert, of je erop baseert voor grotere gehelen, geef je dat aan in voetnoten. Anders pleeg je plagiaat, en wordt je werk geweigerd.

De bibliografische lijst stel je op een correcte manier op.

Bij het gebruik van primaire (i.c. meestal Griekse) bronnen, gaan we ervan uit dat je de brontekst citeert (al dan niet met vertaling), ook als je verwijzing uit secundaire literatuur komt.

B. DE OPBOUW VAN DE VERHANDELING

Een verhandeling bestaat uit:

- **woord vooraf:** persoonlijk getint
- **inleiding:** verantwoording en voorstelling van het onderwerp; onderzoeksvraag; overzicht van de doelstellingen en methodologie; overzicht van de hoofdstukken
- **de eigenlijke behandeling**, waarin je de onderzoeksvraag beantwoordt
- **conclusie**
- inhoudstafel; bibliografie; eventueel (tekst-)bijlagen

Het is belangrijk dat je de onderzoeksvraag duidelijk en bewust formuleert, en dat de eigenlijke behandeling in functie staat van deze vraagstelling. De conclusie moet terugkoppelen naar de in de inleiding geschetste vraagstelling.

Besteed binnen de eigenlijke behandeling voldoende zorg aan de logische overgang tussen zinnen, paragrafen en hoofdstukken. Expliciteer het verloop van het betoog door tussentitels of door duidelijk aan te geven wat je wil bewijzen en regelmatig te resumeren.

C. TAAL EN STIJL

Je ambieert een filologisch diploma: het minste dat we verwachten is dat je in staat bent een tekst te schrijven in correct en helder Nederlands, en als het even kan ook elegant. De noodzakelijk objectieve, kritische en wetenschappelijke benadering van het onderwerp hoeft niet per se in een saai, geforceerd gewichtig of pseudo-wetenschappelijk taalgebruik uit te monden (je kan b.v. evengoed de ik- als de wij-vorm gebruiken). Bedenk anderzijds dat 'vlot' niet synoniem is met 'banaal' of 'geforceerd grappig'. Hoe dan ook: hou je aan het gekozen stijlregister.

Een oud zeer: de transcriptie van Griekse eigennamen; je bent vrij in de keuze voor het Latijnse of het Griekse systeem, maar hou je ook hier consequent aan je keuze.

D. OMVANG

Streefdoel is ca. 25 000 woorden.

PRAKTISCHE WENKEN

Volg de weg van de klassieke retoriek: *inventio* – *dispositio* – *elocutio*

A. INVENTIO

De heuristiek hangt samen met je onderwerp: voor klassieke onderwerpen begin je met *L'Année Philologique* (elektronisch te raadplegen via de website van de bibliotheek); voor postklassieke, middeleeuwse of moderne thema's helpt je promotor je wel op weg. Eens je een aantal basiswerken hebt, groeit je bibliografie als een sneeuwbal. Zoals hoger gezegd: snuisteren in de seminaries kan vruchtbaar zijn en patente lacunes voorkomen.

Om te zoeken waar de werken zich bevinden, gebruik je de hulpmiddelen van de centrale bibliotheek. Voor belangrijke werken kan je interbibliothecaire bruikleen overwegen, maar doe geen overdreven moeite of kosten voor een artikeltje in een obscuur Italiaans tijdschrift. Sommige promotoren zijn ook bereid om recente boeken speciaal voor jouw onderzoek aan te kopen – uiteraard komen die in de vakgroepbibliotheek terecht.

Maak goede aantekeningen (tot de paginanummers toe: om het citeren achteraf te vergemakkelijken) van al wat je leest, en vul je bibliografie systematisch aan.

B. DISPOSITIO

Eens je voldoende gelezen hebt om een zicht te krijgen op je definitieve onderwerp, kan je beginnen denken aan de opbouw van je werk: maak, voor je begint te schrijven, een voorlopige inhoudstafel, zo gedetailleerd mogelijk. Orden daarbinnen je materiaal en je argumenten. Veel voorkomende fouten (nutteloze herhalingen, interne tegenspraken, beloftes die niet waargemaakt worden...) kunnen zo vermeden worden.

C. ELOCUTIO

De verwoording van je betoog is, zoals al gezegd, van het allergrootste belang. Denk eraan dat je ook voor de niet-specialist schrijft (vaak is tenminste één van de drie leescommissarissen dat ook effectief). Verduidelijking van niet-courante technische begrippen en minder bekende feiten is noodzakelijk; interne verwijzingen maken de lectuur gemakkelijker. Zorg ervoor dat je nog tijd over hebt om je schrijfsel te overlezen voor je het indient.

Pleeg in elk van deze drie fasen (die logisch, maar niet altijd chronologisch consecutief zijn) overleg met je promotor: laat hem dus ook iets lezen op voorhand.

VOORSTELLING VAN DE MOGELIJKE VAKGEBIEDEN

De gegevens staan per lesgever, in alfabetische volgorde.

PROF. KLAAS BENTEIN

klaas.bentein@ugent.be

- **Oudgriekse taalkunde:** semantiek, syntaxis & pragmatiek vanuit synchroon & diachroon perspectief, bv. partikels, tijd & aspect, pronomina, woordvolgorde, adverbia, Christelijke woordenschat
- **Taaltheorie:** de toepassing van moderne taalkundige theorieën en inzichten op het Oudgrieks, bv. 'intersubjectiviteit' (Cognitieve Linguïstiek), 'metafunctie' (Systemisch Functionele Linguïstiek), 'constructie' (Constructiegrammatica), 'taalecologie' (Evolutionaire Taalkunde)
- **Sociolinguïstiek:** de studie van taal in context van het Klassiek tot het Byzantijns Grieks, bv. Atticisme in alledaagse teksten, stilistische verandering in de Late Oudheid, taalkundige herwerkingen van heiligenlevens, etymologie als ideologische praktijk
- **Papyrologie & epigrafie:** alledaagse teksten, hun auteurs, en hun socio-culturele achtergrond, bv. de formulaire structuur van contracten, legalistische taal in de oudheid, emoties in de papyri, uiterlijke kenmerken van Egyptenaren, patronymica, archieven
- **Communicatie in de oudheid:** materiële aspecten van communiceren in de oudheid, bv. handschrift, interpunctie, schrijfmateriaal, documentformaat, orthografie

Voor meer suggesties zie ook de brochure bachelorproef

PROF. FLORIS BERNARD

Floris.bernard@ugent.be

- Byzantijnse letterkunde: alle mogelijke onderwerpen welkom: ofwel een eerder literairhistorische benadering van een enkele tekst (intertekstualiteit, retorische analyse, satirische of polemische technieken) ofwel een eerder cultuurhistorische benadering (rol van onderwijs, beeld van Constantinopel of Rome, link tussen kunstobject en epigram, filosofische debatten, landschappen en natuur, "emotionele" thema's als lachen, huilen, humor, etc.)
- Oudgriekse letterkunde: focus op volgende specifieke genres
  - o Epigram en inscriptie
  - o Epistolografie
  - o Paleografie en manuscriptkunde:
    - Studie en beschrijving van één specifiek manuscript (of op masterniveau groep van manuscripten), waarbij je aandacht hebt voor zowel puur paleografische/codicologische kenmerken (schrift, bladspiegel, structuur manuscript) en literaire/cultuurhistorische kenmerken (keuze teksten, patronage, miniaturen, etc.). Het kan gaan om een kostbaar verlicht manuscript

(voorzien van epigrammen), of een interessant manuscript omwille van zijn teksten (miscellanea, gnomologieën, etc.). Op bachelorniveau beperk je je tot beschrijving van een manuscript, op masterniveau verbind je dit met een meer algemene studie van de intellectuele, literaire en cultuurhistorische context.

- Overlevering van een "fluïde" tekst: verzameling spreuken/aforismen, heiligenleven, middeleeuwse roman

PROF. GUNNAR DE BOEL

Gunnar.DeBoel@ugent.be

- Historische taalkunde (Grieks, Latijn, Indo-Europees)
- Vroegnieuwgriekse en nieuwgriekse taal- en letterkunde

Voor meer suggesties: zie ook brochure bachelorproef

PROF. KATJA DE HERDT

Katja.DeHerdt@ugent.be

Vakdidactiek mag dan wel een meer praktijkgerichte discipline zijn (hoe leer ik lesgeven?), vakdidactisch onderzoek is zeker mogelijk. Meer nog: vakdidactisch onderzoek is broodnodig. Of het nu gaat over lesmethodes, handboeken, de schoolcanon, de meerwaarde van bepaalde werkvormen of media, de waarde van de klassieke talen in de 21ste eeuw: over onderwijs in het algemeen en het onderricht in Latijn en Grieks in het bijzonder worden heel vaak uitspraken gedaan die nauwelijks zijn gestaafd door wetenschappelijk onderzoek. Is 12 jaar inderdaad de beste leeftijd om met de studie van een klassieke taal te beginnen – wat zegt de ontwikkelingspsychologie hierover? In welke mate passen leerlingen een aangeleerde leesmethode toe wanneer ze zelfstandig aan het werk worden gezet? Hoe authentiek is het Grieks in de "zo authentiek mogelijke leesteksten" in handboeken van de eerste graad? Om vragen als deze te beantwoorden, is geen pasklare methodologie noch een beproefde bibliografie voorhanden. Vakdidactiek is een grotendeels onontgonnen onderzoeksdomein.

Afhankelijk van de vraagstelling kunnen veldwerk nodig zijn (bv. leerlingenobservatie, interviews, enquêtes) en/of methodologische uitstapjes naar andere disciplines (ontwikkelingspsychologie, onderwijskunde, sociologie, ...). Uiteraard is het ook mogelijk om vanuit een meer vertrouwd taalkundig, letterkundig of historisch kader didactische fenomenen te onderzoeken – denken we aan de receptie van auteurs of teksten in oude en nieuwe schoolboeken. Ter inspiratie geven we een greep uit de vakdidactische scripties van de voorbije jaren:

- De draad van Ariadne. Op zoek naar mythologische thema's in handboeken Latijn en Grieks
- "Blokken of inoefenen?" Onderzoek naar de effectiviteit van de involvement-load-methode bij Latijnse woordenschatverwerving
- Vertalen: de kernactiviteit van classici? De plaats van het vertalen in het onderwijs klassieke talen
- Het gebruik van de communicatieve methode voor een studie Oudgrieks.

PROF. KRISTOFFEL DEMOEN

Kristoffel.Demoen@ugent.be

- Oudgriekse en Byzantijnse letterkunde: thematische onderwerpen, of besprekingen van een bepaald werk of auteur, al dan niet in het format 'inleiding, vertaling en commentaar' - waarbij inleiding en commentaar literaire en interpretatieve problemen behandelen
- Cultuurhistorische onderwerpen, waarbij Griekse (evt. gecombineerd met Latijnse) literaire teksten als bronnen worden gebruikt
- Vertaaltheorie en -praktijk: literaire vertalingen van Griekse teksten met vertaalverantwoording; analyse van vertalingen uit of naar het Grieks.

Alle voorstellen binnen deze vakgebieden zijn welkom.

PROF. KOEN DE TEMMERMAN

Koen.DeTemmerman@ugent.be

- Oudgriekse (en Latijnse) literatuur: antieke fictieliteratuur (Latijnse en Griekse roman, fictionele biografieën), antieke keizers-, filosofen-, sofistenbiografieën en heiligenlevens, de representatie van *ēthos* ('character') in antieke literatuur, literatuurtheorie en de toepassingen ervan op antieke literatuur, etc.
- Antieke retoriek en de doorwerking ervan in literatuur en in moderne speeches: bv. *ethopoeia* in één van de historiografen of biografen, antieke retorische oefeningen en het antieke schoolsysteem – en in het onderwijs vandaag
- Antieke fysiognomie en/in literaire portretten
- Receptie: bv. de receptie van antieke literatuur in het middeleeuwse Westen en de Perzische middeleeuwen, de receptie van de antieke roman in de Apocriefe Apostelakten, Martelarenakten en hagiografie, de continuïteit van antieke romanliteratuur (romans in de oudheid en hun invloed in de Byzantijnse periode, Middeleeuwen, Renaissance en later; vb. de rol van antieke fictie in Shakespeare, Cervantes, Rabelais, 'novelas bizantinas' in Spanje; Abraham Ravaud, *l'Angélique* (1626); Jean Baudouin, *l'Histoire nègrepontique* (1631), Louis-Adrien du Perron de Castera, *Le Théâtre des passions et de la fortune* (1731)).

PROF. MARK JANSE

Mark.Janse@ugent.be

Onderzoeksgebied: Oud-, Middel- en Nieuwgriekse taalkunde & dialectologie, met als specifieke domeinen: Homerische taal, metriek & versificatie; taalvariatie, taalcontact & taalverandering in Postklassiek, Byzantijns & Modern Grieks; Bijbelgrieks (LXX & NT); woordvolgorde & informatiestructuur; aischrologia (obsceen & profaan taalgebruik).

Mogelijke onderwerpen: zie Infobrochure Bachelorproef Grieks - eigen suggesties zijn uiteraard ook welkom.

DR. ANNELIES LANNOY

Annelies.Lannoy@ugent.be

- Godsdiensthistorische onderwerpen (Grieks-Romeinse religie en vroeg christendom) op basis van Griekse bronteksten, met speciale aandacht voor de antieke mysterieculen
- De geschiedenis van de klassieke filologie in de 19de en vroege 20ste eeuw: bv. op basis van onuitgegeven wetenschappelijke correspondenties
- Anti/Philo-Semitisme in de Altertumswissenschaft: 19de eeuwse en vroeg-20ste eeuwse receptie van antieke christelijke bronnen bij klassieke filologen zoals Hermann Usener, Franz Cumont, etc.

Eigen onderwerpen zijn welkom voor bespreking.

PROF. DR. DANNY PRAET

Danny.Praet@ugent.be

- Antieke wijsbegeerte (Grieks-Romeins)
- Antieke, Grieks-Romeinse godsdiensten, inclusief vroeg christendom, tot de Patristieke periode.
- Receptie van antieke filosofie en antieke godsdienst in moderne literatuur en denkstromingen

DR. TINE SCHEIJNEN

Tine.Scheijnen@ugent.be

De onderzoeksinteresses van dr. Scheijnen situeren zich rond Grieks epos (en epyllion) van Homerus tot Quintus van Smyrna en Triphiodorus en rond de receptie van de Trojaanse verhalencyclus (zowel poëzie als proza) tot in de middeleeuwen. Inspiratie voor een masterproef vind je misschien in de volgende lijstjes:

MOGELIJKE BRONNEN

- Griekse epen en epyllia (Homerus; Quintus van Smyrna; Triphiodorus), tragedies of proza-teksten (Philostratus' Heroicus; de "Trojaanse redevoering" van Dio)
- ... eventueel in combinatie met Latijnse epen (Vergilius) of proza-teksten (Dictys en Dares)
- ... of in combinatie met middeleeuwse of vroeg-moderne bewerkingen van het Troje-verhaal (o.a. volkstalige romances over de Trojaanse oorlog; contacteer me gerust voor inspiratie)

MOGELIJKE INVALSHOEKEN

- karacterisering (vb. herwerking van een Homerisch personage in een later epos/gedicht/prozawerk; de verschillende karakterisering van Grieken en Trojanen; de uitdagingen rond het afbeelden van een vrouwelijke heldin; de heroïsche ideologie van Neoptolemus; de vergelijking tussen een tragische en een epische Odysseus)
- narratologische analyse (vb. het gebruik van tijd; focalisatie van de vrouwelijke oorlogspersonages; de verteller als onderzoeker naar de Trojemythe in latere bewerkingen)
- Plot-analyse (vb. het gebruik van Homerische vergelijkingen of beschrijvingen om een verhaal te structureren)

- Comparatieve analyse van verschillende versies van eenzelfde verhaal (vb. van een Grieks werk met een niet-Grieks werk; van een traditioneel "Homerisch" werk met een speelse navolging; van een antiek met een middeleeuws werk)
- Receptie (vb. van de figuur van Thetis of Achilles in de middeleeuwen; speelse Homerus-herschrijvingen in Grieks proza; de rationalisering van de mythe in het laatantieke Latijn)

Ook eigen voorstellen zijn welkom.

DR. JOANNE STOLK

JoanneVera.Stolk@UGent.be

Onderzoeksdomein: papyrologie. Mogelijke onderwerpen zijn:

- Taal in inscripties en papyri;
- Griekse taalkunde: diachroon;
- Taal contact Grieks-Egyptisch, Grieks-Anatolisch en Grieks-Latijn

DR. BERENICE VERHELST

Berenice.Verhelst@ugent.be

Het eigen onderzoek van Dr. Berenice Verhelst is gericht op de epische (epos en klein-epos) poëzie van de late oudheid (ca. 200-600 AD), waarbij ze niet alleen kijkt naar de Griekse traditie (haar eigenlijke specialisme) maar ook naar contemporaine Latijnse auteurs. Ze combineert daarbij een narratologische invalshoek (als begrippenkader voor een literaire analyse op basis van close reading) met een meer theoretische aanpak vanuit de "Genre Studies" (wat zijn genres?, hoe werken genres?, conventies, verwachtingspatronen, ...). Een dergelijke focus impliceert ook een sterke interesse in verwante onderwerpen, zoals:

- de Archaïsche epiek (vooral Homeros), de Hellenistische poëzie (Apollonios, Kallimachos, Theokritos, ...),
- Homerosreceptie in de keizertijd (o.a. in het proza van de tweede sofistiek)
- retorische scholing (handboeken, progymnasmata, schoolcanon, ...) en literaire creatie
- antieke literatuurkritiek (scholia, traktaten)
- vertaaluitdagingen en de actuele vertaalpraktijk.
- Kunstbeschrijvingen in/als literatuur

Alle voorstellen voor onderwerpen zijn welkom.